

L' HEREU NORADELL⁽¹⁾

I

UAN un surt de Figueras per la carretera de Fransa envers la frontera, després d' haver caminat uns nou kilòmetres, se troba, à la dreta de la carretera, un cip ó fita de pedra calcinal, d' un metre d' alsària, que indica lo camí vehinal de dos pobles qual s noms porta grabats: Vilarnadal y Masarach.

Eix camí era antigament camí de bast; en lo temps vell no transitan gayre los carros; los únichs que 's veyan y que 's veuhen encara son carros primitius, prehistòrichs, tirats per un parell de bous. Abuy eix camí porta lo nom pretenció de carretera, y lo cip esmentat li dona encara més importància.

A fé que lo dit camí se troba com se trobava en las centúrias passadas, estret, encaixonat, vorejat de marges embardissats de garrollas, romagueras, sarsaparrella y esparragueras; en mitj de la bardissa grisenca de polsaguera, enlayrada pe l' tramontanal sobressurten llarchs punyals d' etzavara de punta asfilada. A voltas, es tant enfonsat per las ayguas, que sembla un córrec. En temps de plujas, al hivern, à més del pedregam que 'ls pagesos hi tiran de llurs camps, s' hi fan unes

(1) Fragment de la novel·la del mateix títol, de D. Càrles Bosch de la Trinxeria, pròxima á publicar-se.

roderas y uns sots que donan, al vehicul que s' hi arrisca, un traqueig y un trontoll que us deixa capolat.

* * *

A las dues de la tarde d' un dia de Juliol, en Joan, del casal Noradell, vellet de 75 anys, després d' acabat lo mercat del dijous de Fígueras, hont havia vingut lo matí pera vendrer hortalissa, ous y virám, collà la mula al carret y se dirigi envers lo carrer de la Junquera y carretera de Fransa, pera tornarsen á casa.

Sentat damunt la post del carret, lo pipot encés, tot alegroy y satisfet per l' apat copiós, arregat de bon vi, absorvit al hostal de la Tona, atiava á voltas la mula que semblava tenir son: ¡Arre! Castanya!... ¡Veyam si 't despertaré!... y li clavava una xurriacada sobre las àncas... ¡Apa! cansonera! que 's fa tart y vol plourer! Mes la mula que coneixía lo genit bondadós de son amo no 'n feya gayre cas.

La carretera anava plena de gent que se 'n tornava á casa: carros, cabalcaduras, pagesos de calsas amplas de vellut blau, jech y armilla curta adornada de penjolls de botons daurats, faixa y barretina vermeilla... corrúas de pagesetas, faldillas retrossadas, calsadas d' espadenyas, aixeridas, lleugeras, conversant y rihent ab llurs xicots, en milj de núvols de pols que aixeca la ponentada... un sol ruhent qu' excita lo cant monòtono y estrident de las cigalas amagadas dins la rama dels olivars.—Adeu siau! Joan.—Adeu bona gent, adeu!—reca-dos á 'n Rafel, á la Josepa! (los masobers del mas Noradell)... Era molt conegut... ¡feya tants anys que anava al mercat del dijous!

¡Quin temps més xafagós! A voltas ratxas de vent calent escom-bran la carretera, enlayrant la pols en torbellí; fadrins y pagesetas giran la esquena, tapantse 'ls ulls, envolcallats en nubolada de polsaguera. Una blanca faixa de bromas, uniforme, anivellada, cenyieix la cordille-ra pyrinaica: estesa á mitja falda; s' arrossegua per las fondaladas de las Salinas y Recasens, descubrint á elaps, lo castell de Bellaguarda y la blanca ermita de Santa Llúcia, daurada pe 'l sol.

Arribaren als Hostalets, veinat de Pont de Molins. Tota la comitiva se deturá devant uua porta damunt la qual penja un ram de pi ressecat; dins la entrada, una tauleta placada de zinch, ab gots, copas, ampollas de xarop y anissat, un poal plé d' ayqua, platerada de carquinyolis y paperinas d' anís.

—Joan, ¿qué no voleu beure un cop?

—No vindrá mal: tinch lo canyó encrostat de pols.

Deturá la mula, y al volguer baixar del carret, una noyeta burlona li digué:

— Joan, ¿voleu que us donga la má?

— Si, noya, ab molt gust, y una abrassada també.

— ¡Barra que us toch! Joan, li digué un fadrinet, seu pas amusat... Aixó de demanar una abrassada ja no es del vostre temps.

— Tu ho dius, Quet: has de saber que 'ls anys no fan pas la veilesa.

Aqueixa resposta feu riurer las noyas, y totas lo bromejavan que se 'n veyá un embull.

— ¡Vaja! Joan, aquí teniu la copeta d' ayguardent... jaul trinqué... á la vostra salut.

— A la vostra, y á la de la fadrinalla.

Begueren la copeta d' un glop; en Joan torná á pujar al carret y tota la jovenalla continuá camí enllá. Uns y altres s' anavan separant dirigintse cadascú á llur mas, donantse l' adeusiau.

Avans d' arribar al córrec de Ricardell, lo carret de 'n Joan trençá á la dreta, fregant lo cip, prenguent lo camí de Masarach.

Duas jovenetas guapas, rialleras que portavan un cistellet sobre 'l cap plé de paperinas d' arros y fideus, li demanaren de pujar.

— ¡Hoo! ¡Castanya! ¡Hoo!... ¡Apa!.. pujeu. Pujaren ab molta lleugeresa, sentantse al costat de 'n Joan, una á dreta l' altra á esquerra.

— Y aixó ¿ahont aném, jovenalla?

— A Masarach.

— ¡Oydá!... Ja us conech ara... me faig vell y no se distingir de lluny... tú ets de ca 'n Serra y tú de ca 'n Alsina... la Tuyas y la Marió... las dues noyas més guapas de Masarach! las més aixeridas! las més remacas!... ¡Uyl si 'm pogués tornar jove!... y ab sas mans tocá la barbeta d' una y altra... ¡Ay festa! quina ditxa de tenirvos al costat!

— Vaja! Joan, estéu!... may se us acabará la bona humor; sempre seréu plaga... ¡llastima que sigueu vell! Digau, Joan, digué la Marió ¿per qué seu tant vell?

— ¡Ay traydoreta! ¿Tú 't creus que so molt vell?

— Ah! ah!... esclafint las dues una rialla... ¡qué n' haureu fet de secas y verdas á la vostra juventut! per xó seu encara fadri... ¿Us voléu casar ab mí, Joan, digué la Tuyas.

— Quan vulgas, Tuyas... sabs: per un vell carn tendre es de bon rosegar.

— ¿Y ho diheu de veras?... Ah! ah!... rihent... Escolteu, Joan,

aquest any també vindré al mar al casal Noradell. Ja 'ns ho fareu saber, ¿veritat? A D. Marsal li agrada lo jovent; fa com vos.

—Y á qui no agrada! ¡Ah! digué en sí, suspirant; si jovenesa sabést... y si vellesa pogués!...

Atravessáren lo poble de Vilarnadal, dominat per son castell senyorial en part enderrocat, al peu d' un serrat pedregós clapejat de oliverons; poble rónech, de trist aspecte.

Lo vent Ponent havia parat; no feya ni un alé d' ayre. Las cinch tocavan al cloquer del poble. Las cigalas excitadas per la calor ofegant de la tarde redoblavan llur cant estrident. Pels camps se veyan pagesos en cos de camisa, encorvats, amarats de suhor, cavant blat de moro, espolsant gram y terrossas en mitj d' un núvol de pols de la gran secada que crema la terra.

A las sis arribáren a Masarach.

—Joan, are gran Mercé... Adeu!... No 'ns oblideu per la verema.

—No 'n passéu cuidado. Adeu! y sobre tot sigau bonas minyonas.

Molt lleugerament se dirigiren carrer amunt, mentres en Joan continuá son camí envers lo casal Noradell

Avans d' arribar, trobá lo pastor del mas sentat vora l' camí sobre la paret d' un camp; son remat pastorava en un rostell.

Lo gos d' atura, al veurer la Castanya, la saludá ab cuatra salts y glapits d' alegría, corrent tras d' ella.

—Bonas tardes. Joan; anéu depressa que us esperan al casal.

—¿Qué hi ha de nou?

—L' amo m' ha dit de dirvos que us afanyésseu; crech que hi ha novedat: l' amo vell s' ha posat malalt.

—¡Ay! pobre don Jaume!

En Joan atiá la Castanya, quina, sentit la grana y l' estable, prengué l' trot; en pochs minuts arribá al mas. Encarregá á n' Guillém, lo masober, que li aconduhís bé la mula y se 'n pujá tot seguit al casal Noradell, pera saber com se trobava don Jaume.

II

L' antich patrimoni Noradell es un dels més richs del Empordá, consisteix en camps de conreu, olivars, prats, closas y gran extensió de vinyas al plá y en los aspres de la falda del Pyrinéu, entre los pobles d' Espolla y de Rabós, que donan un ví que 's pot comparar als mellors vins d' Andalusia.

Eu efecte, las vinyas d' aquells terrenos granito-esquistosos, situadas en las serras que forman las estribaciones del baix Pirineu, sostenidas per parets de pedra seca, escalonadas, pera evitar l' arrastre de las terras en temps d' aguants, s' troban á racés de la tramontana; lo sol hi cau de plom, y pel Juliol y Agost, pedras y terrosas creman. També i quina vegetació més verda y usanal! La vinya s' hi complau; lo seu toriàm s' entrellassa d' un cep á l' altre, y quan vé'l Setembre, fa goig de veurer la bonica rahimada que porta cada cep.

Eixos serrats eran árits, cuberts de pedregam, matolls de argelagás y garrollas que pastoravan las cabras, lo que donava un produpte insignificant. Los hereus de casa Noradell donáren eixas terras en enfitèusis als menestrals y travalladors de la terra dels pobles de Sant Climent, Espolla y Rabós quins, ab molt travall, n' han fet uns terrenos dels més productius del Empordà. Pagan á llur senyor lo tres y quart de rahims, ab obligació de portarlos á las tinas del amo. Fan vi pel gasto y per vendrer. Los rahims, que casi tots son garnatxas, donan un vi licorós de quinze y setze graus, que venen á trenta cinc y quaranta pessetas la carga de cent vint litres,

Lo casal Noradell está situat á un quart del poble de Masarach, á mitj' hora del poble de Sant Climent, al peu de la riera que devalla de las ubagas de Recaséns y se junta al Llobregat prop de Peralada. Sos marges son ombrejats de frondosas arbredas de verns, salses y pollis; no hi faltan pradas y closas de bona herba que dona al bestiar de llana una carn saborosa.

Lo poble de Masarach es adossat en ansiteatre á la falda de un turo net encatifat de garrollam, triest, rónech, de pocas casas, poblat per pagesos y jornalers que viuhen de la terra. No s' hi veu cap arbre per pendrer l' ombrà; al estiu hi cau un sol rubent que crema y enmorena las caras d' aquells pagesos.

De dias lo poble es desert; homes y donas ab sas eynas van al travall de bon matí y ne tornan quant es ben fosch. Sols quedan á casa los vells y criaturas, alguns porchs que s' veuhen á morrejar pels recons y femers en mitj de pollets y gallinàs que cloquejan.

*

La iglesieta de Masarách se troba á un quartet del poble, no lluny de la riera, prop del moli Noradell. Es d' estil románich del sige xi. Sa portalada crida l' atenció del arqueólech per sa elegancia y riquesa de detalls.

Es la antiga iglesia del priorat benedictí dependent del monastir de Sant Pere de Roda. Son claustre es del tot enderrocat, res se coneix. Los vells edificis del petit convent, avans habitats pels mójos benedictins, serveixen abuy d' alberch á alguns pagesos de Masarách, com també al senyor rector, Mossen Esteva, que hi té la rectoria.

La iglesia es d' una sola nau, tota de pedra picada. Lo seu interior no ofereix res de particular; sols un retaule de época més recent, dividit ab quädrets pintats al oli, que representan la vida d' un sant; tenen prou merit.

La iglesieta ha sigut rebatuda al exterior y pintada de groch y blanch al interior; es un adefessi degut á algun rector amich de virolaynas, com tants n' hi ha encara desgraciadament en nostres pobles montanyosos, que fan mes mal á nostres antichs monuments que la mà destructora de la vellura.

*

Lo casal Noradell es independent de la casa dels masobers y caseiros que serveixen pera la explotació agrícola del patrimoni. Reuneix tot lo confortable d' una casa de senyors rica, oferint las convenienias de casa rural y de ciutat.

S' entra per una gran portalada de pedra picada á un pati interior enlosat, que reb la llum per una espayosa claraboya reixaada de filferro y envidriada; damunt la porta se veu l' escut dels Noradells; al cap d' avall del pati una escala de pedra, ampla, suau, de doble barana de ferro, per hont se puja á la porta cancell del primer pis. Vastas estancies ben mobladas; eixida arquejada que volta la casa á mitj dia y ponent, envidrada al hivern; al estiu adornada d' arbustos y flors flay-rosas.

Una de las cambras principals, la cambra d' honor, moblada ab luxo, comunica ab un preciós oratori que conté un grupo molt ben esculpit, representant la Mare de Deu de la Mercé y dos catius postrats á sos peus. Al segon pis, graners y cambras pel servei de la casa. Las estables, l' trull, las tinacs son dependencias del más proper al casal,

hont viuhen los masobers, en Rafel y la Josepa, ab lo boher, pastor, rabadá, porquera etc, tot lo servey de la masia.

Lo casal es voltat de lladoners y olms seculars. Duas renglas de plátanos conduheixen al jardí y horta voltada de paret, á cent passos de la casa, hont s' entra per una gran porta reixaada de ferro.

Los hereus Noradell s' han gastat molt diner pera captar las corrents soterranas de la riera y conduhirlas per medi de mina ben construïda al horta. També, ara una font abundant de bona aigua alimenta lo casal, la masia, y ompla un gran safareig que serveix pera rentar y arregar las terras dels voltants.

Lo principal y únic atractiu de la vida del camp, prescindint de una bona casa, es l' horta ab son jardí; l' horta per hortalissa y fruya y l' jardí per flors y arbustos.

Los Noradells havian tingut un gust especial en procurarse los mellors llegums conegeuts, que 'n Joan venia á bon preu, al mercat de Figueras.

En lo jardí, separat de l' horta per una tanca d' espinadella, al peu de la paret, á racés de tramontana, s' hi veu un invernacle que conté hermosas flors exòtiques; y al costat, una auzellera ab tota mena d' auells del país com també una glorieta cuberta de gessamí, xucla-mel y satàlia, totas flors enredaderas.

La familia Noradell se compón de D. Jaume y sa muller D.ª Catarina, de 'n Marsal llur fill, de la Teresa sa esposa, y de la Mercé, llur filla.

Hi há també un oncle de 'n Marsal, germá de D. Jaume; que viu á la Escala, però que passa llargas temporadas al casal Noradell, sa casa payral. Li diuhen l' oncle Paulí. Viu sols de la renda de sa llegítima, y com es molt amich del peix fresch y aficionat á pescar ab canya, s' està á vora mar, á la Escala.

* * *

Los servidores més fidels y estimats de la familia Noradell son los dos vellets en Joan y la Margarida.

En Joan qui, segons diu ell, per la Mare de Deu de la Candelera fará 78 anys, va naixer al mas; fa 50 anys que està al servey dels Noradells. Servidor fidel, honrat; es tanta la estimació que té per sos

amos que sacrificá sa joventut, renunciant al matrimoni, pera dedicar-se enterament á llur servey. Es un fill dels masobers del mas Nora dell, oncle de 'n Rafel, quins, de pare á fill, fa mes de doscents anys que menan la masada. Se diuhen Gensana; mes ningú los coneix per eix nom; en la comarca, lo masober es anomenat Noradell, lo nom del amo; y aixó es pels anys y panys que son al més.

* * *

La Margarida té uns 70 anys: es la dida de 'n Marsal, viuda del masober del mas Roure, de la montanya d' Espolla, dependent del patrimoni Noradell. Fa 40 anys qu' es al servey de la familia; se la considera com de casa. Es la mestressa de claus del seller, del vi, del oli, del rebost. Petita, grassona, no estant may en repòs; porta sempre lligat á la cintura un manoll de claus; lo que incomoda de vegadas á D.ª Teresa qui, necessitant una clau, la té que fer anar á cercar á la iglesia hont la Margarida sol anar sovint á pregar á Deu.

Com á dida qu' ha sigut de 'n Marsal, li tenen totas las consideracions, puig es fiada y honrada, mirant per los profits dels seus amos com si fossin seus. En Joan li diu la dona dels gats; puig ella cuida dels gats de la casa; diu que son los animals dels mes útils de una casa de pagés, y té molta rahó, perqué sense ells, las ratas farian mes mal que pedra seca.

Llástima que la Margarida sia tant vella! es una servey com no n' hi ha.

POBRE ANAIS

EN LA MORT DE LA FILLA DEL FELIBRE LLUIS ROUMIEUX

Ja has deixat la terrena vestidura,
ja no 't veurem mai més, pobre Anais.
ton ànima ja vola per l' altura
vers l' anhelat pais.

¡Cóm t' anyoran tot pare, qu' en tú 's veyá,
tos fills, ta mare, ton espós volgut,
ta germaneta, la gentil Mireya,
tots quants t' hem coneugut!

Qu' ératis gentil y bona y agraciada,
jove y hermosa, de seny clá y bon cor
iy fa tant trist veure morí en la prada
lo roseret en flor!

Erats dels teus lo goig y l' alegría,
y encant y orgull del teu poblet amat...
¡Perqué 'ns omplas lo cor de melangia!
¡Perqué te n' has anal!

¡Oh sol esplendorós de la Provensa,
oh Nimes, oh Bellcayre, oh Tarascó,
oh valls per hont lo Rhon sas ayguas llensa,
ja no la veureu, nó!

Que si us deixá pera reveureus bona
y exempta d' amargnras y d' afanys,
ha vingut á morir á Barcelona
en la flor de sos anys.

¡Pobre Anais! Si desde allí hont es ara
pot ta animeta devallar aquí
¡qué trista qu' estarás veient ton pare
y los fillets sofrí!

Al nen, venint ahi del cementiri,
la seva germaneta s' hi acostà,
y á la orella no sé qué va sentirhi
que 's va posá á plorá.

Després ho he sapigut: baixet li deya
que qué farian tant solets los dos...
y posantse á la falda de Mireya
van rompre 'ls tres en plors.

¡Oh Roumieux, bon amich, dura es la guerra
que 't fa la Sort, com ab ningú cruel...
¡Per ta filla preguem aquí á la terra
qu' ella per tots ja prega avuy al cel!

F. BARTRINA

29 Janer del 89

PLANY

— Dolsaynér bon dolsaynér
dolsaynér d' eixas montanyas,
fesme sentir tas cansons
jo vull ohir ta dolsayna.—
— Jovincel bon jovincel
las cansons que tú 'm demanas
no te las puch pas cantar
perqué ja las he olvidadas.
Si avans era dolsaynér
avuy m' he tornat plorayre;
la dolsayna he llensat jo
dins lo fons de negra bauma.
La pastoreta gentil,
lo tresor d' aqueixa plana,
aquella dels ulls de cel,
la de cara sonrosada,
la dels cabells com brins d' or,
la de llabis com de grana,
l' orgull d' aqueixos entorns,
l' enveja de sas companyas,
lo desitj de richs hereus,

lo plaher de ma pobre áyma,...
jovincel, bon jovincel
ja no la veurás sentada
prop la vorera del riu,
ni en lo banch de la vessana,
ni la veurás jamay mes
per aquestas encontradas.
Jovincel, bon jovincel
las cansons que tú 'm demanas,
ab ella baix lo fossar
jauhen boy amortalladas!

JOAN FREIXA Y COS

LA MALVA

Arranada á la voreta
d' un rieró,
hi creixia una malveta
que coronava humildeta
una flor.

La bressa plé d' alegría
lleu oreig,
lo riu près de gelosia
ab ella tenir volia
dols festeig,

mes la malveta s' es closa
quan ab vri
hi vá l' aygua delitosa
y 's salva la flor hermosa
de morir.

També hi arribas ben d' hora;
rossinyol,
que alegras aquella vora
y á la flor que tan t' anyora
com al sol

qu'ix vessant á torrentadas
mars de llum;
la flor d' aquellas marjadas,
la malva, li don debadas
grat perfum;

y humil follias escolta
que festiu
canta tot lo que la volta
la flor damunt l' herba es solta
com al niu
y arranada vora 'l riu.

E. MOLINÉ

A CLORI

No penses més ab tas arts
tíndrem près entre cadenas,
que á la fi t' he coneぐt
y sé que, per més qu' ets bella,
es lo teu cor un abim
ahont l' esperit s' hi jela.
No desgastaré may més
lo teu llindar ab ma petja,
ni, quan al sí de la nit
s' ajoqui muda la terra,
vindré á ablanir ab cansons
los durs ferros de ta rexa

Jo m' he enamorat de Filis
que encara que tú es pus bella
y es dolsa com una mel
pel cor que 'ls sentits no ofegan.

JOAN DURAN ESPANYA.

REGENEREMNOS

Si hem de veure á Catalunya
ab sos drets y llibertats;
si volem que sia lliure
la patria dels catalans,
dictant lleys com ans dictava,
reyna essent de terra y mar,
y respectada sa llengua,
y sas costums patriarchals,
y tenint Corts establertas
com en sas épocas grans,
y que 's fállin los litigis
dintre del seu Principat,
y tot quant nos varen pender
de l' herència dels passats;
procurem regenerarnos,
regenerant nostra sang;
y quan tots fills, Catalunya,
sigan tots bons catalans;
conquistarém lo qu' es nostre,
lo que de dret nos pertany...
y al crit de ¡Visca la patria!
fins los morts hi respondrán

ANTON DE P. CAPMANY

À TOS PEUS

En càstich d' un orgull qu' al cel pujava,
per mi semblantme massa estret lo mon,
Deu un dia á tes plantes me llansava
fentme abaixar fins á tos peus mon front.

Be en mon cor n' han mogut de daltabaixos,
be l' han portat tu ho sabs d' ací d' allá,
y altiu jo y orgullós ab els ulls baixos
me semblo á un boig que 'l cel fuig de mirá.

Y per boig he passat pels que no saben
riures de mi tocats de compassió
¡quins aixurits tots ells! qu' allá hont se clavan
mos ulls no han sabut veure 'l que hi veig jo.

Oh, si, tos dos peuhets qu' apenes deixan
descubrir les onades del vestit,
conquilles qu' als meus ulls desapareixen
y tornan á surar fent mon neguit.

Per entre 'ls plechs del faldelli de seda
s' amagan ell's ab vels d' honestedat,
com en lo cor d' espessa salzereda
lo paysatge més bell y delicat.

Qué te d' estrany que la emoció 'm domine,
oh, dona com cap més, devant dels teus,
devant d' un mon galán; y que no atine
á dirte respectuós: *Li beso 'ls peus.*

RAMON E. BASSEGODA.

AMOR DE FILL

Prou la cerco y no la trovo
la que 'l cor estima tant;
¿que 't vaig fer, ma dolsa mare,
per deixarme abandonat?
Si sabías lo que peno,
si sentisses los meus planys,
tal volta 't compadirías
de ton fill desamparat.
Are friso en eixa vida
y cerco frisós, companys;
mes entre ells joh mare meva!
qué gran es ma soletat.
Are veig las alegrías
com passan pel meu devant
y contemplo 'ls jorns de festa
ab los ulls tots enllorats,
y boyras plujosas creuhan
per lo cel avans tan blau.
Sabesses qué es anyoransa
sabrias lo qué es penar;
sabesses lo qué sufreixo
comprendrías si t' he aymat.

Deu del cel, que ets tot dolsura,
misericordiós y gran,
'm veus retut y no escoltas
lo plany d' un fill desgraciat.
¡Si la marea 'm tornavas
tan solsament un instant!
¡quina alegria la meva
poguer després de tants anys
y ab llenguatge de besadas
dirli 'l temps que la he anyorat!

JAUME NOVELLAS DE MOLINS.

DOLS RECORT

Jo recordo, amor meu, que en felís dia,
assentats al raser d' una fontana,
vaig posá un petonet de bona gana
en ta boca de mel y d' ambrosía.

Y al calor d' aquell bes que t' enrojía
fent tornar tas galteras de magrana
vaig donarte á guardá una flor boscana,
penyora del amor que t' prometía.

• • • • •
Los temps han cambiat; la neu blanqueja
nostras testas; las rosas de ta cara
han perdut son color; ja no flameja

nostre cor, mes eix dols recort encara
servo aquí dins mon pit hont remoreja
aquell bes plé de fé y amor sens tara.

CARLES OLIVERAS.

À MONTURIOL

INVENTOR DEL ICTÍNEO

Del submarí «Peral» á la pintura,
als crits frenètics dels que l' aplaudeixen,
(quals resultats encara no coneixen)
elevantlo qne 'l cel á més altura;

de dolor, de vergonya y d' amargura,
sens dubte que tas cendras s' estremeixen,
y ab justicia indignadas se enardeixen
tancadas dins la freda sepultura.

Ab felís èxit, fins á l' evidencia
mostrant de ton Ictíneo la victoria,
sols trobares glassada indiferència.

¿La protecció á Peral avuy donada,
guardant desdeny oblit per ta memòria,
perque eras catalá te fou negada?

ENRIQUETA PALER Y TRULLOL.

FAULA

Digué l' áliga un jora á la tortuga.
—Com pots tenir prou forsa
per soportá eixa vida malastruga
si 'l jou de tas cadenas no pots torsa
y com esclava vil restas feixuga.

Míram á mi, que dono l' embrandida
y veig embadalida,
entant que per los ayres aletejo,
als peus lo mon, á dalt l' espay sens mida;
aixó es la llibertat, aixó es la vida.—

La tortuga llavors ab ironía
á l' áliga digué.—Donchs no t' ho envejo.
Si avuy tens llibertat, ja vindrá 'l dia
qu' una bala traydora al fer sa via
t' ensenyará 'l que son las apariencias,
y adeu jo h llibertat de que fas gala,
que si mentres vivim hi ha diferencies
arriba un jorn la mort y á tots iguala.

MODEST DURAN y FOLGUERA.

* * *

Jo que avans tranquil vivia,
perquè no sentia amor,
ara al véuret, vida meva
tinch lo cor plé de tristor.

Y es que estimo, dolsa aymada,
com no pot aymar ningú;
temo pérdret y, estimada,
no puch viure sense tú.

Tú ets la fada que has encesa
l' ambició que sento en mí
y l' afany d' una riquesa
per poguértela oferi.

Y si un dia venturosa
me la vol donar la sort
á tas plantas reyna hermosa
vull posarla ab lo meu cor.

LLUIS GONZALEZ PRAT.

